

*Debreceni Orvostudományi Egyetem, Bőr- és Nemikórtani Klinika,
igazgató: Hunyadi János dr., egyetemi tanár*

Teljes test fóliás fürdő-PUVA kezelés psoriasis vulgarisban* Whole body, polyethylene sheet bath-PUVA therapy in psoriasis vulgaris

SZEGEDI ANDREA DR., HUNYADI JÁNOS DR.

ÖSSZEFOGLALÁS

A fürdő-PUVA terápia a psoriasis vulgaris hatékony kezelési módja, melynek kevesebb mellékhatása ismert mint a szokásos per os adott 8-methoxypsoralennel (8-MOP) kivitelezett PUVA kezelésnek. Annak érdekében, hogy csökkentsék a fürdő-PUVA kezelés költségeit, a szerzők a fóliás fürdő-PUVA kezelést vezették be Klinikájukon. A fóliás kezelés 90%-kal csökkenti a szükséges 8-MOP oldat mennyiségét. A szerzők 11 súlyos psoriasisban szenvedő beteg sikeres teljes test fóliás fürdő-PUVA kezeléséről számolnak be.

Kulcsszavak:
psoriasis vulgaris - fürdő-PUVA kezelés -
fotokemoterápia

SUMMARY

Bath-PUVA has been shown to be an effective alternative treatment for psoriasis with less side effects than oral administration of 8-methoxypsoralen (8-MOP). In order to reduce the cost of bath-PUVA therapy, the authors introduced at their department the polyethylene sheet bath-PUVA technique. The sheet bath method reduces the amount of 8-MOP per bath, which is the main cost factor, by 90%. Eleven patients are reported with severe psoriasis, who were successfully treated with polyethylene sheet bath-PUVA method.

Key words:
psoriasis vulgaris - bath-PUVA therapy -
photochemotherapy

Parrish és munkatársainak 1974-ben megjelent közleménye óta a PUVA terápiát számos bőrgyógyászati kórképben alkalmazzák jó eredménnyel (12). A hagyományos orális PUVA kezelés során gyakran jelentkeznek mellékhatások, elsősorban gasztrointesztinális panaszok, hányinger, hányás, valamint fejfájás (7, 8). További problémát okoz a kezelés alatt hosszan fennálló fokozott fotoszenzitivitás.

A PUVA terápia hatékonyságának és biztonságos alkalmazhatóságának fokozása céljából az utóbbi években egyre nagyobb figyelem fordult egy 1976-ban már leírt módszer, a fürdő-PUVA kezelés felé (4). Ez a módszer csökkenti a terápiás eredmény eléréséhez szükséges besugárzási dózist és kiküszöböli mind a rövidtávú, mind a hosszútávú mellékhatások egy részét (1, 2, 11). Nagy hátránya a fürdő-PUVA kezelésnek, hogy a 8-methoxypsoralen (8-MOP) oldat igen drága (50 ml 1024 Ft) és egy teljes test kezelésnél nagy mennyiségre van szükség (20 kezelés min. 13 000 Ft). A polyethylen fólia alkalmazásával azonban a fürdővíz mennyisége 100–150 l-ről lecsökkenthető 10 l-re, s mivel ezzel párhuzamosan a felhasznált 8-MOP oldat mennyisége is csökken, a kezelés költsége kb. 10%-a a korábbi költségnek (15). A továbbiakban a Debreceni Bőrklinikán kezelés alatt álló, tizenegy, súlyos psoriasis vulgarisban szenvedő beteg teljes test fóliás fürdő-PUVA terápiájával nyert tapasztalatainkról számolunk be.

riasis vulgarisban szenvedő beteg teljes test fóliás fürdő-PUVA terápiájával nyert tapasztalatainkról számolunk be.

Anyag és módszer

A tizenegy beteg (8 férfi és 3 nő) átlagéletkora 46 év volt (25-től 78-ig változott). Fitzpatrick beosztása alapján hat beteg a II-es, négy beteg a III-as és egy beteg a IV-es bőrtípusba tartozott. A betegek évek óta fennálló súlyos, nagy kiterjedésű psoriasisban szenvedtek. A módosított PASI (5,9) meghatározásánál a következő formulát alkalmaztuk: $PASI = 0,3x(ET+IT+DT)xAT + 0,2x(EU+IU+DU)xAU + 0,4x(EL+IL+DL)xAL$. Az erythema (E), infiltráció (I) és desquamáció (D) mértékét egy 0-tól 4-ig terjedő skálán adtuk meg. A tör-

1. ábra

A teljes test fóliás fürdő-PUVA kezelés kivitelezése

* Az előadás elhangzott a DOTE Bőrklinika 70 éves jubileumi rendezvényén 1977 szeptember 18–20.

Betegek neve	Életkor év	Bőrtípus	Kezelések száma	Össz. UVA J/cm ²	Max. dózis J/cm ²	PASI kezelés előtt	PASI kezelés után
1. (KJ) férfi	39	III	18	59	7	25,5	1,6
2. (BL) férfi	42	II	14	38,5	4	22,4	1,8
3. (LI) nő	25	IV	14	31	3,5	20,4	1,6
4. (LS) nő	58	II	17	51,5	5	40,5	0
5. (SZG) férfi	39	II	11	30	3,5	14,7	0
6. (BZS) férfi	32	III	20	96	8	30,6	0
7. (RI) férfi	45	II	8	39	6	26,6	17
8. (MI) férfi	44	II	15	36,5	4	16,2	0
9. (ML) nő	66	III	24	70	5,5	24,3	3,1
10. (KL) férfi	78	II	18	46,5	5	21,6	0
11. (BG) férfi	39	III	15	26,2	3,35	18,2	0
ÁTLAGOK	46		15,8	47,6	4,9	23,7	2,3
SZÓRÁS			4,1	23,1	1,7	8,2	6,1

1. táblázat

zsön (T), a felső végtagokon (U) és az alsó végtagokon (L) a psoriasisos terület arányát (A) a teljes testrészt területének százalékában kifejezve 0-tól 6-ig értékeltük. Kezelés előtt a betegek PASI értéke 14,7 és 40,5 között változott, átlagban 23,7 volt. A PASI kiszámításánál a hajás fejbőr elváltozásait nem vettük figyelembe, mivel a fürdő-PUVA kezelés ezt nem befolyásolja.

A fóliás fürdő-PUVA kezelés kivitelezése során egy hagyomá-

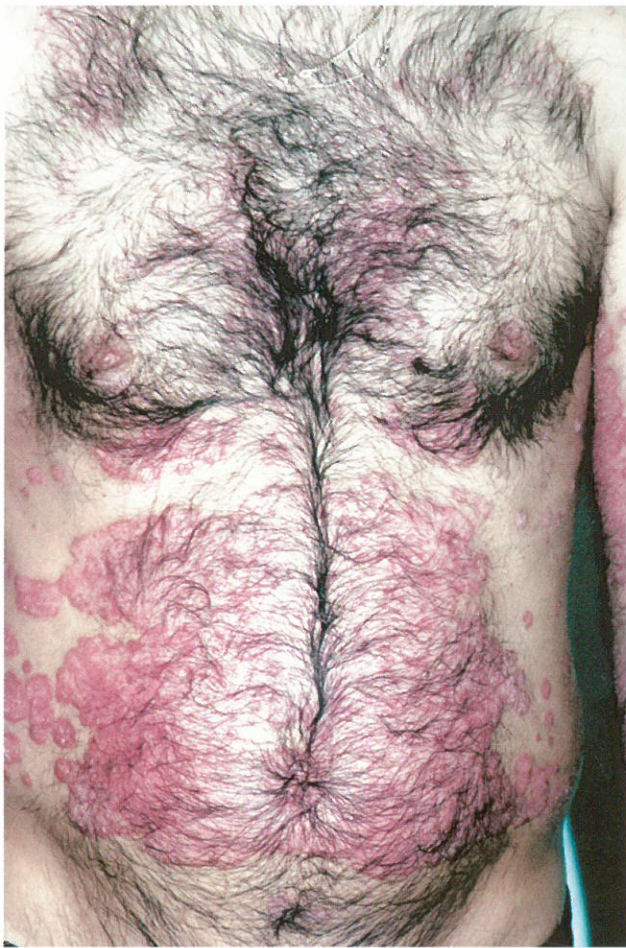
nyos fürdőkádat 140 l, 37 °C-os vízzel engedünk tele és a falra rögzített polyethylen fóliatartóról letekert fóliával fedtünk be. Ezután 10 l, 1 mg/l koncentrációjú 8-MOP oldatot engedünk a fólia tetejére. A 8-MOP oldat a forgalomban lévő 0,15%-os Geroxalen törzsoldat felhasználásával készült. A beteg ezt követően ráfeküdt a fóliára és belemerült a fürdővízbe. A fóliával szorosan betakarva a beteget elérhető az, hogy a tíz liter 8-MOP-t tartalmazó oldat egyenletesen

2. ábra
LI beteg kezelés előtt

3. ábra
LI beteg kezelés után

4. ábra
BZS beteg kezelés előtt

5. ábra
BZS beteg kezelés után

borítsa be a teljes felszín, míg a külső fürdővíz szerepe az állandó 37 °C-os hőmérséklet biztosítása (1. ábra). A fürdési idő 20 perc volt, majd azonnal következett az UVA besugárzás, melyhez Waldmann 7001 kabint használtunk. A besugárzás után a betegek rövid zuhannyal távolították el a testfelszínről a 8-MOP-t. A bőrtípustól függően az UVA kezdő dózisa II-es bőrtípus esetén 0,25 J/cm², II-as és IV-es bőrtípus esetén 0,5 J/cm² volt. A betegek hetente négy kezelést kaptak, a dózis emelése minden második kezelés, tehát 72 óra eltelte után történt. Lokális kezelésként 5%-os ureás kenőcsöt és a hajasfejbőrre steroid oldatot alkalmaztunk.

Eredmények

Klinikánkon 1997-ben 11, súlyos, nagy kiterjedésű psoriasis vulgarisban szenvedő betegnél alkalmaztunk fóliás fürdő-PUVA kezelést. A tizenegy beteg közül tíz beteg teljesen ill. csaknem teljesen tünetmentesedett (PASI érték a kiindulási érték 10%-a alá csökkent). Egy betegünk csak közepes fokú javulást mutatott (PASI értéke a kiindulási érték 60%-ra csökkent). A betegek főbb klinikai és terápiás adatait az 1. Táblázatban tüntettük fel. A kezelések száma átlagosan 15,8 volt, az össz UVA dózis átlagosan 47,6 volt. A betegeknél a plakkok elvékonyodása, felszívódása már 2–3 kezelés után megindult, majd az infiltráció fokozatosan csökkent. Két betegnél, akik a II-es bőrtípusba tartoztak átmeneti erythema alakult ki, más mellékhatást nem figyeltünk meg (2–5 ábra).

Megbeszélés

A fürdő-PUVA kezelés 1976-ban történt ismertetése után elsősorban a skandináv államokban terjedt el, ahol az összes PUVA kezelés mintegy 15%-a fürdő-PUVA kezelés volt (10). Az Amerikai Egyesült Államokban és Angliában inkább csak a 80-as évek végén kezdődött ennek a módszernek a nagyobb arányú bevezetése (6, 14). Azóta több közlemény foglalkozik a fürdő-PUVA kezelés előnyeivel, miszerint nagyobb a hatékonysága és kevesebb a mellékhatása a hagyományos orális PUVA kezelésnél. Több szerző megerősítette, hogy szignifikánsan alacsonyabb össz UVA dózis és kezelési szám szükséges ugyanazon terápiás hatás eléréséhez a fürdő-PUVA módszerrel, mint az orális PUVA kezeléssel (2, 11). Mivel a PUVA terápia daganatkeltő hatása fokozódik a kumulatív UVA dózissal (14), érthető a fürdő-PUVA előnye ezen a téren. Skandináv szerzők tanulmánya szerint 1000, fürdő-PUVA kezelésben részesült betegnél 11 éves megfigyelési periódus alatt egy esetben sem jelentkezett bőrdaganat (6). Fontos előnye a fürdő-PUVA kezelésnek a per os alkalmazott Geroxalen kapszulával szemben, a gasztrointesztinális és egyéb szisztémás mellékhatások hiánya. Hagományos PUVA kezelés során a betegek több mint 20%-ánál alakul ki hányinger és étvágytalanság (8). A betegek

a besugárzás után nem kényszerülnek napszemüveg viselésére és nincs elnyújtott, mesterségesen kialakított fotoszenzitivitás. A 8-MOP felszívódásának mértéke jelentős eltérést mutat a betegek között, így a plazma koncentrációja is nagyon nagy egyedi variabilitást mutat, vagyis a hatás nem számítható ki előre pontosan. A fürdő-PUVA kezelésnél ez a probléma sem jelentkezik (3, 13).

Magyarországon először a Szegedi Bőrkinikán és Miskolcon a Semmelweis Kórház Bőrgyógyászati osztályán alkalmaztak fürdő-PUVA kezelést, elsősorban tenyéri-talpi psoriasisban és ekzémában (16). A teljes test fürdő-PUVA elterjedésének fő akadályát elsősorban a kezelés magas költsége jelentette. Ennek csökkentése érdekében hazánkban először a Debreceni Bőrkinikán vezettük be a fóliás fürdő-PUVA alkalmazását. A módszerrel a korábbi költségeket kevesebb mint 10%-ra sikerült csökkenteni. Reméljük, hogy a jövőben nem csupán psoriasisban de a fotokemoterápia egyéb indikációs területein is sikeresen tudjuk alkalmazni ezt az eljárást.

IRODALOM

1. *Calzavara-Pinton P.G. és mtsai.*: Safety and effectiveness of an aggressive bath-PUVA regimen in the treatment of psoriasis. *Dermatology* (1944) 189, 256–9.
2. *Collins P., Rogers S.*: Bath-water delivery of 8-methoxypsoralen therapy for psoriasis. *Br. J. Dermatol.* (1992) 127, 392–5.
3. *David M. és mtsai.*: Serum 8-methoxypsoralen (8-MOP) concentrations after bath water delivery of 8-MOP plus UVA. *J. Am. Acad. Dermatol.* (1990) 23, 931–2.
4. *Fischer T., Alsins J.*: Treatment of psoriasis with trioxalen baths and dysprosium lamps. *Acta. Derm. Venereol. (Stockh)* (1976) 56, 383–90.
5. *Fredriksson F., Pettersson U.*: Severe psoriasis: oral therapy with a new retinoid. *Dermatologica* (1978) 157, 238–44.
6. *Hannuksela M., Karvonen J.*: Carcinogenicity of trioxsalen bath PUVA. *J. Am. Acad. Dermatol.* (1989) 21, 813–4.
7. *Hunyadi J., Dobozy A., Simon M.*: A psoriasis kezelésének új módszere, a photochemoterápia. *Orv. Hetilap* (1979) 120, 2421–3.
8. *Hunyadi J., Dobozy A., Simon M.*: Bőrgyógyászati betegek fénykezelésével nyert tapasztalataink. *Bőrgyógy. Vener. Szemle.* (1982) 58, 76–82.
9. *Koulu L.M., Jansen C.T.*: Antipsoriatic, erythematogenic, and Langerhans cell marker depleting effect of bath-psoralen plus ultraviolet A treatment. *J. Am. Acad. Dermatol.* (1988) 18, 1053–9.
10. *Lindelöf B., Sigurgeirsson B.*: PUVA treatment in Sweden. *Acta Derm. Venereol. Suppl. (Stockh.)* (1992) 71, 3–6.
11. *Lowe N.J. és mtsai.*: PUVA therapy for psoriasis: comparison of oral and bath-water delivery of 8-methoxypsoralen. *J. Am. Acad. Dermatol.* (1986) 14, 754–60.
12. *Parrish J.A. és mtsai.*: Photochemotherapy of psoriasis with oral methoxsalen and long wave ultraviolet light. *New Engl. J. Med.* (1974) 291, 1207–12.
13. *Schafer-Korting M., Korting H.C.*: Intraindividual variations of 8-methoxypsoralen plasma levels. *Arch. Dermatol. Res.* (1982) 272, 1–7.
14. *Stern R.S., Lange R.*: Non-melanoma skin cancer occurring in patients treated with PUVA five to ten years after first treatment. *J. Invest. Dermatol.* (1988) 91, 120–4.
15. *Streit V., Wiedow O., Christophers E.*: Treatment of psoriasis with polyethylene sheet bath PUVA. *J. Am. Acad. Dermatol.* (1996) 35, 208–10.
16. *Sugár A., Károlyi Zs.*: PUVA-fürdő kezeléssel szerzett tapasztalataink. *Bőrgyógy. Vener. Szemle* (1997) 3, 151–55.

HAZAI HÍREK

A BŐRGYÓGYÁSZATI ÉS VENEOROLÓGIAI SZEMLE SZERKESZTŐBIZOTTSÁGA

A LAP 1997. ÉVI NÍVÓDÍJÁT AZ ALÁBBI KÖZLEMÉNYEKNEK ÍTÉLTE:

KÍSÉRLETES KÖZLEMÉNY

Nagy Károly dr., Horváth Attila dr., Kemény Béla, Szende Béla dr., Tóth András dr., Szabó Zsuzsa dr.

Humán herpeszvírus-8-DNS és -ellenanyag Kaposi sarcomások tumorszövetekben, lymphocytáiban és szérumában.

73. évf. 17–19. (1977)

ÖSSZEFOGLALÓ KÖZLEMÉNY (Megosztva)

Somlai Beáta dr.

Dermatoszkópia az onkológiai gyakorlatban

73. évf. 101–114. (1997)

Bakos Noémi dr. Mészáros Csilla dr., Hunyadi János dr.

Prognosztikai faktorok vizsgálata atopiás dermatitisben

73. évf. 119–124. (1997)

KAZUISZTIKA KÖZLEMÉNY

Károlyi Zsuzsanna dr., Erős Nóra dr., Bakó Barnabás dr.

Hypertrichosis lanuginosa acquisita

73. évf. 69–71. (1997)

TERÁPIÁS KÖZLEMÉNY

Sugár Ágnes dr., Károlyi Zsuzsanna dr.

PUVA-fürdő kezeléssel szerzett tapasztalataink

73. évf. 151–156. (1997)